

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ
УКРАЇНИ

ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ДМИТРА
МОТОРНОГО

ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА
БІЗНЕСУ

КАФЕДРА ПІДПРИЄМНИЦТВА,
ТОРГІВЛІ ТА БІРЖОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

ПРАГМАТИЗМ У ПІДГОТОВЦІ

МАЙБУТНІХ ПІДПРИЄМЦІВ:

МАТЕРІАЛИ ІІ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

15 червня 2020 р., ТДАТУ

м. Мелітополь

УДК 378.124

ББК 60.655

Прагматизм у підготовці майбутніх підприємців: матеріали II науково-практичної конференції, м. Мелітополь, 15 червня 2020 р. Мелітополь: Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного, 2020. 176 с.

У матеріалах конференції висвітлено позиції студентів, магістрів, викладачів та стейкхолдерів щодо теоретичних, методичних та практичних аспектів підготовки майбутніх підприємців, сформовані за підсумками проходження практичної підготовки – навчальних, виробничих, закордонних практик, а також навчання за дуальною системою, які суттєво покращують якість освіти майбутніх фахівців.

Відповідальний за випуск: к.е.н., доцент Педченко Г.П.

© Кафедра підприємництва, торгівлі та біржової діяльності, 2020

© Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного, 2020

ЗМІСТ

Андрєєва Л.О., Андрєєв Є.А.

**ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО
РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ ТОРГІВЛІ** 6

Андрєєва Л.О., Пославська М.М.

**КОНКУРЕНТНА ПОЗИЦІЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ СТРУКТУРИ
ТА ШЛЯХИ ЇЇ ЗМІЦНЕННЯ** 10

Андріяшин В. С., Лисак О.І.

**ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА У СФЕРІ ПІДТРИМКИ РОЗВИТКУ
ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ** 15

Андріяшин В., Педченко Г.П.

**АНАЛІЗ СТАНУ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ В УКРАЇНІ ТА РЕЗЕРВИ
ЙОГО ПОКРАЩЕННЯ** 17

Бекєтова Г.О., Тебенко В.М.

КРАЦІ ІДЕЇ ДЛЯ МАЛОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ 23

Бромирський Б.О., Грицаєнко М.І.

**МОНІТОРИНГ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА В
СИСТЕМІ ЙОГО ЕКОНОМІЧНОГО УПРАВЛІННЯ** 28

Булаєва В., Лисак О.І.

**ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ ТА СУЧАСНИЙ СТАН МАЛОГО
ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ** 33

Булаєва В., Педченко Г.П.,

СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РИНКУ ПРАЦІ В УКРАЇНІ 36

Бурган І.К., Грицаєнко Г.І.

**МІСЦЕ АНАЛІЗУ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В
ЕКОНОМІЧНОМУ УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВОМ** 41

Водяницька Я., Лисак О.І.

ДРОПШИПІНГ ЯК СХЕМА РОБОТИ ІНТЕРНЕТ-МАГАЗИНУ 47

Воробйова А., Андрєєва Л. О.

**КОМПЛЕКСНА ОЦІНКА ФІНАНСОВИХ РИЗИКІВ
ПІДПРИЄМСТВА** 52

Грабовська Я.О., Педченко Г.П.

**МІГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В УКРАЇНІ: ДИНАМІКА, ТЕНДЕНЦІЇ,
ПЕРСПЕКТИВИ** 55

Грабовська Я, Тебенко В. М., Зеваченкова О.Е.	
РОЛЬ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ В ЕКОНОМІЦІ КРАЇНИ	60
Дидичкін В.О., Грицаєнко Г.І.	
АНАЛІЗ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ВИЗНАЧЕННІ ПЕРСПЕКТИВ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА	65
Дубініна В. О., Андрєєва Л.О.	
АКТУАЛЬНІСТЬ ПРОЕКТНОГО ПІДХОДУ В УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВАМИ	71
Зіняк О.Р., Завадських Г.М., Зеваченкова О.Е.	
МІСЦЕ МАЛОГО БІЗНЕСУ В РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ	74
Златьєв А.С.,Грицаєнко М.І.	
ПІДХОДИ ДО ОБГРУНТУВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ІДЕЇ	80
Іванова О. Г., Андрєєва Л. О.	
ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ МАТРИЧНОЇ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ СТРУКТУРИ УПРАВЛІННЯ ПРОЕКТОМ	86
Карюк А.М.,Грицаєнко М.І.	
ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ У ВИЗНАЧЕННІ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	88
Карюк А., Терещенко М.А.	
ОЦІНКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА	93
Крамчанін А., Тебенко В. М.	
ІНВЕСТИЦІЙНЕ СУПРОВОДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ	97
Лисак Г.Є., Лисак О.І.	
ВДОСКОНАЛЕННЯ МАРКЕТИНГОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	102
Лисак Г., Терещенко М.А.	
СТИМУЛЮВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ	108
Марцун В., Завадських Г.М.	
ОСОБЛИВОСТІ ТА ПРОБЛЕМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ БІРЖОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ	112

Недорезков А.І., Грицаєнко Г.І.	
ЕКОНОМІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ЗАКЛАДОМ ВИЩОЇ ОСВІТИ	118
Недорезков А.І., Педченко Г.П.	
СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ НА РИНКУ ПЛОДІВ УКРАЇНИ	123
Панченко П., Тебенко В.М.	
СОЦІАЛЬНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО В УКРАЇНІ	129
Панченко П., Терещенко М.А.	
АНАЛІЗ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	133
Педченко Г.П.	
ПРИНЦИПИ ТА МЕТОДИ ІНТЕРАКТИВНОГО НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ ПІДПРИЄМЦІВ	138
Педченко Г.П., Недорезков А.І.	
ПРИБУТКОВІСТЬ АГРАРНОГО ПІДПРИЄМСТВА ТА РЕЗЕРВИ ЇЇ ПІДВИЩЕННЯ	144
Чалов С., Грицаєнко М.І.	
ОСНОВИ ПІДПРИЄМНИЦТВА У СТВОРЕННІ ВЛАСНОЇ СПРАВИ	149
Шолох Н.О., Лисак О.І.	
ВИЗНАЧЕННЯ МОЖЛИВИХ НАПРЯМІВ СТРАТЕГІЧНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА	154
Шуляренко Л.П., Завадських Г.М.	
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РЕАЛІЗАЦІЇ ТРАНСКОРДОННОГО СПІВРОБІТНИЦТВА	160
Шуляренко Л.П., Лисак О.І.	
БІЗНЕС В СЕЛІ АБО НА ЧОМУ МОЖНА ЗАРОБИТИ В СІЛЬСЬКІЙ МІСЦЕВОСТІ	166
Болтянський О.Б., Болтянська Л.О., Мараховський М.	
МАКРОЕКОНОМІЧНІ ФАКТОРИ ЗБУТОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ	171

БІЗНЕС В СЕЛІ АБО НА ЧОМУ МОЖНА ЗАРОБИТИ В СІЛЬСЬКІЙ МІСЦЕВОСТІ

Шуляренко Л.П., студент

Лисак О.І., к.е.н., доцент

Таврійський державний агротехнологічний університет

ім. Дмитра Моторного

Постановка проблеми. В українських селах сьогодні проживає майже 13 млн. осіб. Це близько 30 % усього населення України. Кількість селян має сталу тенденцію до зменшення: за період 1990–2019 рр. — на 3,9 млн. осіб, або на 23,3%; безлюднують і знімаються з обліку сільські населені пункти — 407 одиниць, ще у майже 400 селах немає населення.

Причина цього – не лише природна смертність населення, але, більшою мірою, відтік молоді до великих міст через відсутність можливостей працевлаштування. Більшість сільських громад дотаційні, і лише 5% із них можна вважати самодостатніми.

Частка самозайнятих і безкоштовно працюючих серед зайнятих у сільському господарстві становить 79,5%. Інша вражаюча цифра - це обсяги трудової міграції. Якщо за офіційними даними кількість трудових мігрантів становить близько 7% від соціально-активного населення, то за неофіційними оцінками, кількість трудових мігрантів із села сягає 2 млн осіб. Якщо кількість активного сільського населення - 5,6 млн осіб, то 2 млн трудових мігрантів - це багато

Розвиток малого бізнесу в селах – це поки що малий, але перспективний крок, який сприяє відродженню населених пунктів. Це можливість активізувати людей до роботи та до процесу реформ, сприяти збільшенню соціальних ресурсів села шляхом розвитку малого підприємництва, фермерства, кооперативів, різних форм трудової самоорганізації сільського населення.

Основні матеріали дослідження. Підприємництво, придатне для сільської місцевості, можна розділити на кілька базових груп:

Зайнятися виробництвом в сільській місцевості набагато простіше, ніж на території міста, оскільки оренда землі набагато дешевше. При цьому постає питання логістики та комунікацій. Різниця в тому, який бізнес ви маєте намір відкрити. Якщо він пебпередбачає великі обороти, то навряд чи станете розраховувати на купівельну спроможність виключно місцевих жителів.

Тут є кілька варіантів. Наприклад, реалізувати у власному магазині (мережі). Або домовитися з тими, кому ви будете поставляти свої товари.

Навіть ті, хто не володіє великим капіталом, як правило, шукають вихід за межі ринку, що охоплює одне або кілька сіл. При відносно невеликих

обсягах можна вивозити товари на власному транспорті або взяти його в оренду. Перераховане вище стосується будь-якого типу бізнесу, крім надання послуг.

Випуск непродовольчих товарів на території сільської місцевості можна починати з нуля або при вкладенні деяких сум. У першому випадку вигідним буде виробництво:

Віників для лазні; предметів з лози.

У другому:

випуск будівельних матеріалів (Тротуарна плитка, шлако - і пінобетон);
виробництво пелет (деревні гранули).

Рентабельність всіх цих типів бізнесу коливається в межах 90-150%. При цьому, як не дивно, більше вона у віників і предметів з лози. З іншого боку, якщо зайнятися витратними видами виробництва, які відрізняються набагато більшими обсягами обороту? Зрозуміло, що можна отримати більший прибуток.

Найвигіднішим для сільської місцевості з точки зору фактичного доходу буде саме останній варіант. Пелети користуються величезним попитом. Це саме той випадок, коли розширення бізнесу фактично гарантовано окупається, оскільки попит на цей продукт досить високий, в тому числі і за кордоном.

Плетіння меблів і виробів з соломи, лози, вербових прутів; виготовлення сувенірів з гальки, деревини; виробництво дачних фігурок і садових прикрас з гіпсу або полімерного каменю вельми просто - а продається в містах такий хендмейд вельми недешево.

Досить вивчити керівництва, наявні в мережі і такі що продаються у вигляді книги, купити недорогі пристосування і додаткові матеріали, найняти і навчити кілька сільських працівників і робітниць (накопичивши попередньо резервний фонд оплати їх праці на півроку-рік) - щоб запустити у власному будинку вельми масове виробництво. На вашу долю, крім загального керівництва і контролю, залишиться налагодження зв'язків з точками продажу і самореклама.

При цьому обов'язково варто згадувати в рекламі про можливість доставки прямо з підприємства - все одно продавці вашого товару доставку його ж запропонують від себе, з магазину. Але підсумок для покупця вийде дорожче, ніж можете запропонувати ви - і вам така реалізація може виявитися вигідніше, якщо магазину ви пропонуєте низьку оптову ціну, а в роздріб з доставкою відпускаєте товари трохи дорожче.

Якщо у вас є машина, і до найближчого мегаполісу менше 100 кілометрів, доставку меблів, скажімо, за 50 гривень по цьому місту (і дешевше по найближчому району) можете здійснювати додому та в офісі особисто. Ну а при належній розкрутці цілком можна придбати міні-фургон, який буде здійснювати по кілька доставок в день. Дрібні ж вироби цілком можна відправляти посилками, післяплатою.

Бізнес з переробки в сільській місцевості

Існує маса варіантів, на яких ви зможете отримати хороший прибуток. По-перше, варто врахувати той факт, що один з найважливіших напрямків бізнесу в селі – фермерство. При цьому можна зайнятися як організацією невеликого господарства, так і формуванням великого комбінату. Всі вони потребують кормів, які ви можете їм надати.

Якщо ви вже втілюєте бізнес-план з розведення курей несучок, то таке виробництво дозволить вам заощадити на витратах.

Для цього знадобиться закупити обладнання, домовитися про постачання сировини і скласти попередню угоду про збут продукції. Цей вид бізнесу має рентабельність близько 70%. Однак необхідно враховувати, що корми потрібні цілий рік. Тому вам або доведеться задовольнятися сезонністю робіт. І продавати товар виключно оптом, або обладнати склади. У другому випадку витрати вище, але і вартість кормів в холодні сезони також істотно зростає.

Наступним видом заробітку є переробка овочів, фруктів і ягід. Останнім часом назріває суттєва потреба у відносно дешевих заморожених овочах і ягодах, сухофруктах. Тому будьте готові до того, що надприбутки ви навряд чи отримаєте, зате закупівельники з більших компаній будуть Вам раді завжди і збут проблемою не буде ніколи.

Організувати бізнес в селі або селищі досить просто, рентабельність близько 40-45%, зате обороти великі, а організація міні-цеху не вимагає значних зусиль. Можна відкрити його з нуля, скориставшись програмою кредитування.

Якщо піти далі, то можна відкрити виробництво готової продукції. З ягід робити джеми, з овочів – соління, з фруктів – соки. Також ви можете скуповувати тварин на забій і виробляти копченості, ковбаси або просто фасувати продукти і реалізовувати їх в торговій мережі. З недоліків-необхідність у великому стартовому капіталі, а також більш жорсткі вимоги з боку контролюючих органів.

Порада: прекрасним варіантом буде почати виробництво меду. Крім того, що це підвид фермерства, про який мова піде далі, ви отримаєте побічну сировину – віск. Найбільш перспективним буде виробництво свічок, які легко реалізувати як великими, так і малими партіями.

Традиційний бізнес у селі – фермерство

Фермерство – найбільш традиційний бізнес для сільської місцевості. По-перше, він досить вигідний і в той же час саме в селах найбільш підходящі умови для його початку. По-друге, тваринництво представлено вирощуванням самих різних порід, і у кожного напрямку свої переваги і недоліки.

У селах вирощують курей, індиків, свиней, корів і навіть екзотичні страусині ферми стають все більш поширеними. Особливу увагу варто звернути на розведення риб і раків, які стають все більш популярними останнім часом.

Приблизну прибутковість цього напрямку можна зрозуміти, розглянувши бізнес-план кролівницької ферми.

Вирощування овочів-тема досить широка, але в цьому секторі АПК куди більші вимоги до площ, що може створити певні труднощі для початку роботи.

Порада: в даний час уряд активно підтримує дану сферу бізнесу і активно субсидує підприємців. Кредитування видається під початкову організацію цехів.

У ряді регіонів, орієнтованих на розвиток сільського господарства, фермерам надаються в оренду збиральні машини, а також намагаються знизити фінансове навантаження і спростити адміністративні процедури. В окремих випадках розглядається допомога підприємцям, початківцям працювати з нуля.

Послуги в сільській місцевості

Найпростішим видом бізнесу послуг в сільській місцевості є розважальний клуб, кафе або інший заклад для проведення дозвілля, який є досить дефіцитним в селищному районі. Це досить традиційний напрямок, проте більш вигідним стане організація сільського туризму.

Відпочинок на свіжому повітрі – послуга, яка приваблива для великої аудиторії. Якщо в розпорядженні є невеликий капітал, то вигідно буде побудувати панельні будинки, облаштувати їх мінімальними зручностями і поширити інформацію про нове місце, яке відкрило двері для туристів.

Як недолік можна вказати високі вимоги до геолокації. Відпочивати серед полів, які нічим не виділяються, поспішать небагато. Необхідно знайти місце, яке мало б мінімальну мальовничість.

Порада: найкраще розташувати новостворений куточок для залучення туристів біля озера або недалеко від річки. Ті, хто починають з невеликого капіталу, зможуть організувати досить дешево житло, яке буде приносити прибуток виключно в теплу пору.

Отриманий прибуток можна пустити на розширення і створити будівлі, в яких відпочинок буде комфортним цілий рік, а потім облагородити навколишню територію. Або починати їх будівництво в селі з нуля, але залучити до справи інвесторів. Таким чином, ви будете підвищувати привабливість послуги, а кількість прибутку буде тільки збільшуватися.

У «дорогому» дачному кооперативі або неподалік від нього попитом може користуватися добре обладнаний платний тренажерний зал, з додатком до нього невеликого затишного кафе-бару - все це можна організувати в одному з приміщень власного будинку.

Для дітей в будинку можна обладнати найпростіший інтерактивний музей фізичних ефектів і експериментів (на кшталт петербурзького ЛабірінтУм) і проводити в ньому платні веселі заняття з «цікавих наук»: скажімо, фізичні і хімічні шоу. Власне, театралізовані вистави для дітей або дачний міні-дитсадок в елітних кооперативах або поблизу них можна організувати і без ефектів прикладної науки.

Також на дачній ділянці для дітей можлива установка надувного батута, атракціонів. Нарешті, можливо обладнання диско майданчику. Однак у всіх цих останніх випадках досить важко забезпечити шумоізоляцію - вкрай необхідну саме в дачних місцевостях.

Висновки. Підводячи підсумки, можна сказати, що бізнес в селі і сільській місцевості може бути досить різноманітним! Але при цьому ви можете об'єднати кілька різних типів підприємництва, наприклад, створити комплекс, що передбачає кілька стадій виробництва. Інша справа, що це зажадає значних фінансових вливань або часу на розвиток.

Список літератури.

1. Андрєєва Л.О. Ефективність торговельної діяльності аграрних підприємств/ Л.О. Андрєєва, О.І. Лисак // Збірник наукових праць ТДАТУ (економічні науки) – Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс». – 2018. – №3 (35). - С. 46-55 (Index Copernicus) (Наукове фахове видання)

2. Бізнес в селі – від ідеї до реалізації: досвід ГУРТа. [Електронний ресурс] Доступно з: <https://gurt.org.ua/news/recent/27580/>

3. Болтянська Л.О. Сучасні тенденції розвитку підприємництва в Україні / Л.О. Андрєєва, О.І. Лисак, Л.О. Болтянська // ADVANCES OF SCIENCE. Proceedings of articles the international scientific conference Czech Republic, Karlovy Vary – Ukraine, Kyiv, 28 September 2018. – С. 1357-1366.

4. Відкрию бізнес на селі: де шукати підтримку майбутньому підприємцю. [Електронний ресурс] Доступно з: <https://www.slk.kh.ua/news/suspilstvo/vidkriyu-biznes-na-seli-de-shukati-pidtrimku-majbutnomu-pidpriyemtsyu.html>

5. Лисак О.І. Problems and prospects for development of family households in Ukraine. // Springer Nature, «Modern Development Paths of Agricultural Production» (Tetiana Yavorska, Prus Urij, Oksana Lysak, Hanna Zavadskykh) – 2019- с. 593-605.

6. Лисак О.І. Проблеми та перспективи експорту аграрної продукції України / О.І. Лисак, Л.О. Андрєєва // Agricultural and resource economics: international scientific e-journal. - 2017. - Vol. 3, № 1. - С. 139-151. (Academic Keys, Academic Research Index, Global Impact Factor, Google Scholar, Index Copernicus та ін..)

7. Як почати свій бізнес з нуля в селі: кращі бізнес-ідеї. [Електронний ресурс] Доступно з: <https://ustputylska-gromada.gov.ua/news/1546561473/>

8. Яким бізнесом вигідно займатись в Україні під час кризи? [Електронний ресурс] Доступно з: <https://homebiznes.in.ua/yakym-biznesom-vyhidno-zajmatys-v-ukrajini-pid-chas-kryzy/> Домашній бізнес: 1000+1 ідея для власного бізнесу в Україні. © Homebiznes.in.ua